

Самойленко Богдан Віталійович

Кандидат економічних наук, докторант,
Волинський національний університет імені Лесі українки
45601, Волинська область, село Липини, вул. Роксолани, 7
e-mail: samoilenko.Bohdan@vnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2380-314X>

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ІНСТРУМЕНТИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Samoilenko Bohdan

PhD, Doctoral researcher
Lesya Ukrainka Volyn National University
Roksolany str, 7, Lypyny, Volyn region, 45601, Ukraine
e-mail: samoilenko.Bohdan@vnu.edu.ua
ORCID: <https://orcid.org/0009-0006-2380-314X>

ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC INSTRUMENTS FOR REGULATING THE LOGISTICS SERVICES MARKET: STATUS AND PROSPECTS

Анотація. В епоху нестабільності економіки та в умовах зростаючих викликів, породжених глобалізаційними процесами, дедалі актуальнішою стає потреба у впровадженні ефективного регулювання ринку логістичних послуг. Ґрунтовний аналіз джерел літератури показав, наявні інструменти регулювання потребують удосконалення, зокрема через інтеграцію інноваційних технологій, покращення координації між різними учасниками ринку та створення умов для гнучкої адаптації до змінних економічних умов. Це обумовлює мету дослідження, яка полягає в аналізі та удосконаленні організаційно-економічних інструментів регулювання ринку логістичних послуг з урахуванням сучасних тенденцій економічного розвитку та впливу інноваційних технологій, а також у визначенні можливостей їх застосування для забезпечення стабільності та ефективності функціонування логістичних систем у глобалізованому світі.

Дослідження показало, що застосування продуманих організаційно-економічних інструментів може суттєво підвищити конкурентоспроможність українських компаній, що працюють у сфері логістики, стимулюючи залучення інвестицій та активізацію інноваційної діяльності в галузі. Детальний аналіз наявних інструментів державного регулювання, з використанням такого методу, як SWOT-аналіз, дає змогу виявити як сильні, так і слабкі сторони, а також чітко визначити потенційні можливості та загрози для подальшого успішного розвитку ринку. Комплексний SWOT-аналіз ринку логістичних послуг в Україні засвідчив наявність значного потенціалу для розвитку цієї галузі. Цьому сприяють, зокрема, вигідне географічне положення країни та можливість залучення іноземних інвестиційних ресурсів. Проте для максимально ефективної реалізації цього потенціалу необхідно вдосконалити систему державного регулювання, спрямувавши її на усунення наявних недоліків та мінімізацію можливих загроз.

Визначено, що застосування високотехнологічних систем для управління рухом вантажних автомобілів та інших транспортних засобів на територіях логістичних об'єктів дає змогу значно скоротити час, необхідний на виконання операцій з завантаження та розвантаження, що, своєю чергою, призводить до зниження кількості небажаних простоїв та затримок. Сучасні автоматизовані системи мають здатність аналізувати дані в режимі реального часу та пропонувати оптимально вигідні рішення для ефективної організації транспортних потоків. Крім того, автоматизовані системи обробки вантажів сприяють суттєвому поліпшенню якості контролю над товарами.

Здійснюючи інвестиції в цифровізацію, логістичні компанії отримують можливість не лише покращити якісні показники власних послуг, але й забезпечити безперешкодний рух товарів, а також сформувати міцне підґрунтя для подальшого розвитку плідної міжнародної співпраці.

Загалом, варто зазначити, що українська логістична галузь за час, що минув від початку повномасштабної війни, зіткнулася з численними труднощами, серед яких, зокрема, повне припинення морських та авіаційних перевезень. Наразі триває процес адаптації національної логістики до складних умов воєнного часу, а також відбувається непростий, але важливий процес інтеграції до європейських транспортних мереж. Галузь змушена долати нові виклики — брак кваліфікованої робочої сили, ускладнення на кордонах, що спричинені введенням обмежень на ввезення українських товарів з боку деяких сусідніх країн, а також кризова ситуація в енергетичному секторі України.

Ключові слова: логістичні ринки, логістичні послуги, інструментарій регулювання в логістиці, організаційно-економічні інструменти, регулювання ринку логістичних послуг.

Abstract. In an era of economic instability and growing challenges driven by globalization processes, the need for effective regulation of the logistics services market is becoming increasingly relevant. A thorough analysis of the literature has shown that existing regulatory tools require improvement, particularly through the integration of innovative technologies, enhanced coordination among different market participants, and the creation of conditions for flexible adaptation to changing economic conditions. This determines the objective of the study, which is to analyze and improve the organizational and economic instruments for regulating the logistics services market, considering modern economic development trends and the impact of innovative technologies, as well as to identify opportunities for their application to ensure the stability and efficiency of logistics systems in a globalized world.

The study has demonstrated that the application of well-thought-out organizational and economic instruments can significantly enhance the competitiveness of Ukrainian logistics companies by stimulating investment inflows and activating innovation in the industry. A detailed analysis of existing state regulatory tools, using methods such as SWOT analysis, allows for the identification of both strengths and weaknesses, as well as a clear definition of potential opportunities and threats for the further successful development of the market. A comprehensive SWOT analysis of the logistics services market in Ukraine has confirmed the presence of significant growth potential in this sector. This is facilitated, in particular, by the country's advantageous geographical location and the possibility of attracting foreign investment resources. However, to fully realize this potential effectively, it is necessary to improve the state regulatory system, directing it toward eliminating existing shortcomings and minimizing possible threats.

It has been determined that the application of high-tech systems for managing the movement of freight vehicles and other means of transport at logistics facilities can significantly reduce the time required for loading and unloading operations, which, in turn, leads to a reduction in unwanted downtime and delays. Modern automated systems can analyze data in real-time and offer optimally beneficial solutions for the efficient organization of transport flows. Moreover, automated cargo handling systems contribute to a significant improvement in the quality of goods control.

By investing in digitalization, logistics companies can not only improve the quality of their services but also ensure the seamless movement of goods and establish a solid foundation for the further development of fruitful international cooperation.

Overall, it is worth noting that the Ukrainian logistics industry has faced numerous challenges since the start of the full-scale war, including the complete cessation of maritime and air transportation. Currently, the national logistics sector is undergoing an adaptation process to the difficult conditions of wartime, as well as a complex but crucial integration into European transport networks. The industry must overcome new challenges, such as a shortage of qualified labor, complications at borders due to restrictions on Ukrainian goods imposed by some neighboring countries, and the crisis in Ukraine's energy sector.

Keywords: logistics markets, logistics services, regulatory tools in logistics, organizational and economic instruments, logistics services market regulation.

JEL: L91, R41, D24, L29, L94.

Постановка проблеми. Ринок логістичних послуг виступає важливим складником економічної інфраструктури, що забезпечує ефективну взаємодію виробників, постачальників і споживачів товарів. З огляду на динамічний розвиток глобалізованих економічних процесів, зміни в технологіях та зростаючу конкуренцію, виникає необхідність у розробці та вдосконаленні організаційно-економічних інструментів регулювання цього ринку. Сучасний стан логістичних послуг вимагає комплексного підходу до їх регулювання на всіх рівнях — від національних до міжнародних. Незважаючи на значну роль цього сектора в економіці, існують проблеми, пов'язані з недостатньою інституційною підтримкою, неефективною регуляцією, відсутністю узгодженості між різними учасниками ринку та поганою інфраструктурною базою.

Зважаючи на швидкий розвиток новітніх технологій, цифровізацію логістичних процесів і підвищення вимог споживачів до якості послуг, виникає необхідність у вдосконаленні організаційно-економічних інструментів для забезпечення конкурентоспроможності та стійкості логістичних підприємств. Проблеми, пов'язані з недостатнім рівнем державного регулювання та інтеграції інноваційних підходів, створюють ризики для сталого розвитку цього сектора. Тому актуальним є дослідження організаційно-економічних інструментів регулювання ринку логістичних послуг з метою визначення їхнього впливу на конкурентоспроможність підприємств, удосконалення регуляторної політики та створення умов для сталого розвитку галузі.

Аналіз досліджень та публікацій. Питання виникнення логістики є важливим напрямом наукових досліджень, якому присвятили свої роботи чимало вчених як з України, так і з інших країн. Серед найвідоміших дослідників у цій галузі варто виділити К.В. Павлова [2–6], Р.С. Чорного [13], О.М. Павлову [5, 6] та А.В. Сур'як [3].

Разом з тим, питання інституціоналізації логістики та регуляторні процеси у цій сфері детально висвітлені у роботах К.В. Павлова [11], О.П. Павлової [10, 12], А.В. Бортник [5] та М.М. Стрішенця [8–10].

Методика дослідження. Для дослідження ринку логістичних послуг в Україні використано кілька методів, зокрема SWOT-аналіз, який дозволяє визначити сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку галузі. Результати аналізу показали наявність географічних переваг, потенціалу для розвитку залізничного транспорту, а також можливість залучення інвестицій. Однак слабкими сторонами є зношеність інфраструктури, низьке фінансування та залежність від імпорту технологій. Визначено можливості для розширення співпраці з ЄС, впровадження сучасних ІТ

та залучення міжнародних грантів, але також існують загрози через політичну нестабільність та конкуренцію з боку інших країн. Для подолання цих викликів запропоновано модернізацію інфраструктури, розвиток ІТ у логістиці та підтримку малого і середнього бізнесу. Оцінка інструментів державного регулювання показала важливість поєднання організаційних та економічних заходів, зокрема податкових пільг, субсидій та державних грантів для стимулювання інвестицій та інновацій. Окрім того, досліджено роль митних і тарифних регулювань у забезпеченні швидкості міжнародних перевезень через автоматизацію митних процедур.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на значний вклад дослідників у вивчення різноманітних аспектів розвитку логістики та її регуляції, ряд важливих проблем все ще залишаються недостатньо розглянутими, що потребує подальших наукових пошуків і практичних рішень. Існуючі інструменти регулювання потребують подальшого вдосконалення, зокрема через інтеграцію інноваційних технологій, покращення координації між різними учасниками ринку та створення умов для гнучкої адаптації до змінних економічних умов. Успішне вирішення цих завдань сприятиме стабільності ринку логістичних послуг і забезпечить його сталий розвиток в умовах глобалізації та технологічних змін.

Мета дослідження полягає в аналізі та удосконаленні організаційно-економічних інструментів регулювання ринку логістичних послуг з урахуванням сучасних тенденцій економічного розвитку та впливу інноваційних технологій, а також у визначенні можливостей їх застосування для забезпечення стабільності та ефективності функціонування логістичних систем у глобалізованому світі.

Виклад основного матеріалу. Оцінка існуючих інструментів державного регулювання на основі SWOT-аналізу дозволить виділити сильні та слабкі сторони, а також визначити можливості та загрози для подальшого розвитку ринку (табл. 1).

Таблиця 1

SWOT-АНАЛІЗ РИНКУ ЛОГІСТИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Вигідне географічне розташування України на перетині міжнародних транспортних коридорів.	1. Низький рівень інфраструктури та її зношеність, що знижує ефективність логістичних операцій.
2. Потенціал для розвитку залізничного транспорту як основного способу перевезень вантажів.	2. Недостатнє фінансування галузі з боку держави та інвесторів.
3. Наявність вільних економічних зон, які можуть сприяти залученню інвестицій.	3. Висока залежність від імпорту транспортних засобів та технологій.
Можливості	Загрози
1. Розширення співпраці з Європейським Союзом та іншими міжнародними партнерами.	1. Політична нестабільність, що може вплинути на інвестиційну привабливість галузі.
2. Впровадження сучасних інформаційних технологій для управління ланцюгами постачання.	2. Конкуренція з боку логістичних компаній сусідніх країн.
3. Можливість залучення інвестицій через міжнародні гранти та програми підтримки.	3. Ризики, пов'язані з нестабільністю валютного курсу та зростанням цін на паливо.

Джерело: складено автором

SWOT-аналіз ринку логістичних послуг в Україні показав, що існує значний потенціал для розвитку галузі завдяки географічним перевагам і можливості залучення іноземних інвестицій. Однак для ефективного розвитку потрібне вдосконалення державного регулювання, спрямованого на подолання слабких сторін і мінімізацію загроз, зокрема:

- 1) модернізація інфраструктури за рахунок державних і приватних інвестицій, сприяння створенню індустріальних і логістичних парків;
- 2) розвиток інформаційних технологій у логістиці, що дозволить підвищити якість управління ланцюгами постачання;
- 3) підтримка малого та середнього бізнесу через пільги та субсидії, що підвищить конкурентоспроможність українських компаній;
- 4) стабілізація законодавства та економічних умов для зменшення впливу політичних і економічних ризиків на галузь.

Представлені запропоновані заходи, які дозволять підвищити рівень конкурентоспроможності логістичного ринку України на міжнародному рівні та сприятимуть розвитку інтеграційних процесів із країнами ЄС, впливають із логічно побудованого ланцюга інструментів державного регулювання ринку логістичних послуг, які пропонуємо розглядати за двома категоріями — організаційною та економічною, об'єднання яких можна визначити за кількома критеріями (рис. 1):

Рис. 1. Організаційно-економічні інструменти державного регулювання ринку логістичних послуг та критерії їх об'єднання

Джерело: авторська розробка

1. *цілісність та узгодженість* — обидва типи інструментів повинні працювати в рамках єдиної державної політики, спрямованої на розвиток логістичної інфраструктури, підвищення ефективності логістичних процесів та забезпечення конкурентоспроможності;

2. *Регуляція та контроль* — організаційні інструменти (наприклад, нормативно-правові акти, стандарти) встановлюють правила гри на ринку, тоді як економічні інструменти (податки, дотації, субсидії) стимулюють або обмежують певні дії учасників ринку;

3. *вплив на ринок* — як організаційні, так і економічні інструменти повинні впливати на попит і пропозицію логістичних послуг, сприяючи розвитку ефективних ринкових відносин;

4. *співпраця з приватним сектором* — державне регулювання має передбачати партнерство між державними органами та приватними компаніями, забезпечуючи обмін інформацією та спільні ініціативи;

5. *адаптивність до змін* — інструменти мають бути гнучкими та адаптуватися до змін у ринковому середовищі, технологічному прогресі та міжнародних стандартах.

Ці критерії сприяють комплексному підходу до регулювання ринку логістичних послуг, що важливо для стабільного розвитку економіки країни.

Важливими інструментами державного регулювання, що забезпечують сприятливі умови для розвитку ринку логістичних послуг в Україні є податкові інструменти та пільги. Вони допомагають знизити фінансовий тягар на підприємствах, сприяють інвестиціям у модернізацію інфраструктури та впровадження нових технологій, а також стимулюють конкурентоспроможність українських компаній на міжнародному ринку. Так, податкова система в Україні передбачає різноманітні ставки податків, які можуть суттєво впливати на витрати логістичних компаній. Основні податки, з якими зіштовхуються учасники ринку, включають податок на прибуток, податок на додану вартість та акцизний податок. Ефективна податкова політика повинна бути спрямована на стимулювання інвестицій, зменшення фінансового навантаження на компанії, а також на підтримку інноваційних розробок. Наприклад, підприємства логістичного сектору можуть скористатися пільговими умовами оподаткування, такими як зниження ставки податку на прибуток для нових підприємств, що реалізують інвестиційні проекти в Україні. Це дозволяє залучити іноземні інвестиції, що є важливим фактором для розвитку логістичної інфраструктури.

Однією з основних форм підтримки держави для розвитку логістики є запровадження податкових пільг для інвесторів. Такі пільги можуть включати: звільнення від ПДВ на певні товари та послуги за умови участі в проєктах, пов'язаних з будівництвом і модернізацією логістичної інфраструктури. Це дозволить зменшити витрати на реалізацію інвестиційних проєктів, що зробить їх привабливішими для бізнесу. Зниження акцизів на паливо для підприємств, які займаються перевезеннями, можуть суттєво зменшити витрати на експлуатацію автопарку. Це, в свою чергу, знизить тарифи на перевезення та підвищить конкурентоспроможність українських логістичних компаній. У деяких випадках держава може запроваджувати податкові канікули для нових підприємств, які починають діяльність у сфері логістики. Це сприятиме зменшенню фінансового навантаження на стартапи, що може стимулювати їхній розвиток.

Ще однією важливою складовою податкових інструментів є підтримка інновацій у сфері логістики. Держава може запроваджувати податкові пільги для компаній, які впроваджують новітні технології та інноваційні рішення. Зокрема, компанії, які інвестують у дослідження та розробки нових логістичних технологій, можуть отримати часткове повернення податку на прибуток на суму, витрачену на ці проекти, держава може надавати субсидії на впровадження нових технологій, що дозволяє зменшити фінансовий ризик для підприємств, які займаються інноваційними розробками. Механізм податкових кредитів може застосовуватись для підприємств, які інвестують у нові технології. Це дозволить підприємствам отримувати податкові знижки на суму витрат, пов'язаних з впровадженням інновацій.

Україна зараз пропонує податкові пільги для проєктів промислових парків на період до 10 років. Також створюються спеціальні фонди, які сприятимуть фінансуванню та покриватимуть кредитні ризики за рахунок державних агенцій і донорів.

У найближчій перспективі Україна прагне посилити свою роль у глобальному ланцюгу доданої вартості, для чого необхідне відновлення промисловості на сучасному рівні. Водночас виробничий сектор потребує якісної логістичної інфраструктури. У країнах Європи внесок логістики в ВВП становить від 6,5% до 10%, тоді як в Україні — менше 4%. Крім того, валові інвестиції в Україні складають лише 14% (станом на 2021 рік), тоді як у Польщі — 21%, у Румунії — 26%, у Німеччині — 23%, а в Чехії — 30%. Наразі спостерігається тенденція до зменшення цього показника, однак очікується його зростання через потребу у створенні нових логістичних центрів та індустріальних парків, що сприятиме швидшій окупності інвестицій [11].

Отже, податкові інструменти та пільги є важливими елементами державного регулювання, які сприятимуть розвитку ринку логістичних послуг в Україні. Вони дозволять знизити фінансове навантаження на компанії, стимулювати інвестиції в модернізацію інфраструктури та підтримати впровадження нових технологій. Ефективна податкова політика може стати потужним інструментом для забезпечення сталого розвитку логістичної галузі, підвищення її конкурентоспроможності на міжнародному ринку та покращення загального економічного становища країни.

В умовах динамічних змін в економіці та необхідності модернізації інфраструктури, фінансова підтримка та субсидії стають особливо актуальними. Вони дозволяють підприємствам впроваджувати нові технології, покращувати якість послуг та знижувати витрати. Однією з основних сфер, де фінансова підтримка та субсидії відіграють вирішальну роль, є оновлення автопарку та інфраструктури. У світі, де технології постійно розвиваються, важливо, щоб логістичні компанії могли адаптуватися до нових вимог ринку. Субсидії на оновлення автопарку дають можливість підприємствам придбати нові, екологічні транспортні засоби, які відповідають сучасним стандартам. Це, в свою чергу, зменшує негативний вплив на навколишнє середовище, знижує експлуатаційні витрати та підвищує ефективність перевезень.

Державні гранти на дослідження та впровадження інноваційних логістичних технологій є ще одним важливим аспектом фінансової підтримки. В Україні спостерігається тенденція до активного впровадження новітніх технологій у

сферу логістики, таких як автоматизація процесів, використання аналітики великих даних і штучного інтелекту. Гранти на дослідження нових методів управління ланцюгами постачання дозволяють підприємствам розробляти нові рішення для підвищення ефективності своїх бізнес-процесів.

Ці державні фінансові ресурси надають можливість стартапам та малим і середнім підприємствам здійснювати інноваційні проекти, які б інакше могли бути недоступними через високі витрати. Таким чином, підтримка інновацій у сфері логістики сприяє не лише підвищенню конкурентоспроможності окремих компаній, а й розвитку цілої галузі, що в свою чергу позитивно впливає на економіку країни.

Важливим аспектом соціальної стабільності в країні є створення робочих місць у сфері логістики. Інвестиції в розвиток логістичної інфраструктури та впровадження нових технологій створюють попит на нові кадри, що сприяє зменшенню рівня безробіття і покращенню життєвого рівня населення. Так, в умовах зростаючого попиту на кваліфіковані кадри в логістичній сфері України розпочато масштабний національний проєкт «Збільшення кадрового потенціалу логістичного бізнесу». Ця ініціатива спрямована на підтримку осіб, які прагнуть нових освітніх і професійних можливостей, а також бажають пройти перепідготовку або підвищити кваліфікацію в галузі логістики — секторі, що швидко розвивається і є критично важливим для економіки країни.

Проєкт реалізується компанією «Trade Master Group» за підтримки Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» та надає унікальні можливості для навчання у сфері логістики. Основною метою ініціативи є підготовка нових фахівців, здатних задовольнити сучасні вимоги логістичних компаній і сприяти сталому розвитку галузі [7].

Доцільно зазначити і про фінансові гарантії, які надає інвесторам Україна відповідно до Закону «Про державну підтримку інвестиційних проєктів зі значними інвестиціями в Україні». Цей закон забезпечує інвесторам, чиї проєкти відповідають встановленим критеріям, державні гарантії стабільності законодавчих умов на період до 15 років. Крім того, документ передбачає компенсацію можливих збитків, завданих діями державних органів, а також надання державної підтримки інвестиційним проєктам у розмірі до 30% від загального обсягу інвестицій [11].

Таким чином, фінансова підтримка та субсидії є ключовими елементами державного регулювання, які сприяють оновленню інфраструктури та впровадженню інновацій у сфері логістичних послуг в Україні.

Митні та тарифні регулювання в Україні забезпечуючи швидкість і безпеку міжнародних перевезень. Вони визначають умови ввезення і вивезення товарів, що безпосередньо впливає на конкурентоспроможність українських компаній на міжнародному ринку.

Одним із головних завдань митного регулювання є оптимізація митних процедур для зменшення часу обробки вантажів на кордоні. Ефективність митного оформлення може бути досягнута за допомогою впровадження електронного документообігу. Системи автоматизації дозволяють зменшити час, необхідний для оформлення вантажів, через використання електронних декларацій і автоматизованих систем контролю. Зменшення кількості документів, які необхідно подати для митного оформлення, також сприяє швидшій обробці вантажів.

Впровадження системи ризик-менеджменту дозволяє митним органам ідентифікувати вантажі з підвищеним ризиком, що забезпечує пріоритетне оформлення для вантажів з низьким ризиком. Це дозволяє зменшити затримки для добросовісних учасників ринку. Співпраця з міжнародними митними органами та дотримання міжнародних стандартів також сприяють спрощенню процедур на кордоні.

Щоб підтримати розвиток логістичної інфраструктури й залучення інвестицій, держава може надавати митні пільги, які дозволяють підприємствам отримати необхідні транспортні засоби та технології за зниженими ставками або без сплати митних зборів. Такі пільги особливо актуальні для країн з високими імпортними податками на транспортні засоби та обладнання, що є важливими для розвитку логістики. Держава може знижувати або повністю звільняти від митних платежів певні категорії транспортних засобів, які використовуються у логістиці. Це особливо важливо для закупівлі сучасних вантажних автомобілів, електромобілів та спеціалізованої техніки для обслуговування складів, терміналів і мультимодальних перевезень. Такі заходи дозволяють знизити витрати на придбання необхідного обладнання, що сприяє оновленню автопарків і підвищенню екологічності транспорту.

Для розвитку сучасної логістичної інфраструктури важливим є доступ до новітніх технологій, таких як автоматизовані системи управління складом, цифрові платформи для управління ланцюгами постачання, обладнання для контролю та моніторингу вантажів. Знижені ставки або звільнення від мит на імпорт такого обладнання стимулюють компанії впроваджувати інноваційні рішення, що підвищує ефективність і продуктивність логістичних процесів.

Деякі компанії можуть потребувати тимчасового ввезення спеціалізованого обладнання або транспортних засобів для короткострокових проектів. У таких випадках можливе застосування режиму тимчасового ввезення, що дозволяє уникнути сплати митних зборів за умови зворотного вивезення. Це знижує витрати компаній на оренду або придбання необхідного обладнання та сприяє гнучкості у веденні бізнесу.

Уряди багатьох країн, зокрема в Європейському Союзі, стимулюють перехід на екологічно чистий транспорт шляхом звільнення від мита або зниження тарифів на ввезення електромобілів, гібридних авто та іншого екологічного транспорту. Для України це також може стати важливим кроком у напрямку зниження рівня забруднення довкілля.

Ефективна митна та тарифна політика сприяє розвитку сучасної та конкурентоспроможної логістичної інфраструктури. За рахунок оптимізації митних процедур підприємства можуть значно знизити витрати на доставку, прискорити процеси та забезпечити безперервність постачань. Митні пільги ж стимулюють модернізацію автопарку, впровадження нових технологій, що дозволяє українським компаніям конкурувати на рівних умовах з іноземними постачальниками логістичних послуг. В результаті держава отримує додаткові вигоди у вигляді зростання економіки, створення нових робочих місць і зміцнення торговельних відносин з іншими країнами.

Інфраструктурні інвестиції є ключовим інструментом для розвитку логістичної системи України. Зокрема, увага повинна приділятися будівництву та модернізації транспортних коридорів, портів, аеропортів, складів і терміналів, а також створенню індустріальних і логістичних парків.

Транспортні коридори є основними шляхами, які з'єднують різні регіони країни та міжнародні ринки. Сучасні та добре облаштовані транспортні маршрути здатні суттєво зменшити час доставки вантажів і знизити витрати на перевезення.

Попри війну, представники української транспортної та логістичної галузей залишаються налаштованими оптимістично. Відповідно до результатів галузевого дослідження «Інфраструктурний індекс 2023», яке провела Європейська Бізнес Асоціація спільно з юридичними компаніями «Arzinger» і «Sayenko Kharenko», 84% підприємств готові відновити морські перевезення після розблокування українських портів. Більшість із них мають намір зробити це якомога швидше. Одночасно 66% представників галузі вважають, що найактуальнішими інвестиціями в логістиці є розвиток автомобільних доріг, що сполучають Україну з ЄС. Крім того, 70% транспортно-логістичних компаній вказують на важливість створення мережі стратегічних хабів на заході України. Варто зауважити, що 85% підприємств галузі в Україні або не припиняли операційну діяльність, або вже повністю відновили її [1].

В Україні необхідно реалізувати проекти, спрямовані на покращення доріг, залізничних колій та інших видів транспорту. Це включає модернізацію існуючих інфраструктурних об'єктів та будівництво нових, що дозволяють з'єднати ключові економічні регіони.

Порти та аеропорти також відіграють вирішальну роль у зовнішньоекономічній діяльності. Модернізація портової інфраструктури включає розширення причалів, впровадження нових технологій обробки вантажів, що значно покращить ефективність роботи. Сучасні термінали з автоматизованими системами обробки вантажів дозволяють скоротити час обробки і підвищити якість обслуговування клієнтів. Склади та термінали, в свою чергу, повинні відповідати новим вимогам до зберігання та обробки товарів. Інвестиції в автоматизацію процесів і впровадження інноваційних технологій допоможуть знизити витрати на складування та підвищити швидкість обробки вантажів.

Індустріальні та логістичні парки є важливими елементами для забезпечення інтеграції виробництва і логістики. Індустріальні парки забезпечують створення спеціалізованих територій, де розташовані виробничі підприємства, що знижує витрати на транспортування сировини та готової продукції.

Створення системи індустріальних промислових парків є важливим заходом для прискорення повоєнного відновлення економіки та стимулювання зростання через залучення іноземних інвестицій та новітніх технологій. Це забезпечить сприятливі умови для реалізації проектів у країні, економіка якої значною мірою залежить від обробної промисловості. В індустріальних парках створюватимуться нові робочі місця, що сприятиме розвитку як загальнодержавного рівня, так і окремих регіонів, а також інтеграції ланцюгів доданої вартості для її зростання.

Досвід показує, що зменшення податкового навантаження на підприємств може суттєво підвищити загальні доходи та ВВП країни. Наприклад, Туреччина досягла значного збільшення ВВП і потроєння обсягів експорту завдяки широкому розвитку індустріальних парків. Аналогічно, Польща має майже 80 таких парків і десятки спеціальних економічних зон, що забезпечують зростання національної економіки.

Таким шляхом вирішили йти і в Україні, удосконаливши законодавство, зокрема, було внесено зміни до Закону «Про індустриальні парки». Серед інструментів підтримки діяльності індустриальних парків передбачено компенсацію відсоткової ставки за кредитами на облаштування та ведення господарської діяльності; надання безповоротних коштів для розвитку інфраструктури парків (дорожня мережа, зв'язок, інженерні комунікації); компенсацію витрат на підключення до інженерних мереж; звільнення від податку на прибуток на 10 років при реінвестуванні прибутку; звільнення від ПДВ на ввезення нового обладнання; можливість місцевого самоврядування надавати пільги на податок на нерухомість на території парків, а також звільнення від мита на нове обладнання, що ввозиться учасниками індустриальних парків для власних потреб [11].

Отже, інфраструктурні інвестиції, як інструмент ринку логістичних послуг, в будівництво та модернізацію транспортних коридорів, портів, аеропортів, складів і терміналів, а також створення індустриальних і логістичних парків є надзвичайно важливими для розвитку ринку логістичних послуг в Україні.

Інтеграція української логістичної системи з міжнародними мережами є стратегічно важливим кроком для підвищення конкурентоспроможності, збільшення експорту та розширення економічних можливостей країни. Основні напрямки такої інтеграції включають співпрацю з Європейським Союзом та іншими міжнародними організаціями для гармонізації стандартів і процедур, а також підтримку українських компаній у виході на міжнародні ринки через участь у виставках, форумах і програмах.

Дискусія. Регулювання ринку логістичних послуг ґрунтується на залученні організаційно-економічного інструментарію, це породжує наявність дискусійних аспектів щодо ефективності, релевантності та його практичного застосування. Можна стверджувати, що SWOT-аналіз має широке застосування, однак він часто носить суб'єктивний характер і залежить від експертних оцінок, натомість моделі конкурентного аналізу недостатньо гнучкі для відображення динамічних змін у галузі. Також дискусійним залишається питання, які саме фактори є визначальними для розвитку логістичного ринку в Україні. З одного боку, дослідники акцентують увагу на інституційних бар'єрах, тоді як з іншого на макроекономічних чинниках. Крім того, роль автоматизації процесів, блокчейну у логістиці, цифрових платформ все більше зростає, що потребує подальшої адаптації традиційних методів аналізу та регулювання логістичних ринків.

Висновки. Оцінка існуючих інструментів державного регулювання ринку логістичних послуг в Україні на основі SWOT-аналізу показала наявність значного потенціалу для розвитку галузі, зокрема завдяки вигідному географічному розташуванню та можливостям для залучення інвестицій. Однак існують і серйозні виклики, зокрема низький рівень інфраструктури, недосконала фінансова підтримка та політичні та економічні ризики. Для подолання цих проблем необхідно модернізувати інфраструктуру, впроваджувати сучасні інформаційні технології в управління ланцюгами постачання, а також стабілізувати законодавство для зниження впливу негативних факторів на розвиток ринку логістичних послуг.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на розробку і вдосконалення конкретних механізмів фінансової підтримки, зокрема податкових пільг для пі-

дприємств, які впроваджують новітні технології в логістиці. Важливим напрямом є вивчення впливу міжнародної інтеграції на розвиток логістичних процесів, особливо в контексті співпраці з країнами ЄС. Крім того, варто досліджувати можливості вдосконалення митних процедур і впровадження електронного документообігу для зменшення часу обробки вантажів. Враховуючи зростаючий попит на кваліфіковані кадри у галузі, дослідження в сфері підвищення кадрового потенціалу та навчання для забезпечення сталого розвитку також буде ключовим аспектом.

Список використаної літератури

1. Галузеві тренди. Стан логістичної галузі в Україні: тренди та особливості URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/galuzevi-trendi-stan-logistichnoyi-galuzi-v-ukrayini-trendi-ta-osoblivosti>
2. Павлов К.В., Павлова О.М., Бортнік А.В., Гупало В.В. Особливості розвитку міжнародних логістичних систем за умов глобалізації. *Всеукраїнський науковий журнал «Актуальні проблеми інноваційної економіки та права»* 2023. № 1–2. С. 29-35. URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/apie_2023_r01_a05.pdf
3. Павлов К.В., Павлова О.М., Сур'як А.В., Садовська М.Л., Устимович Р.А. Управління інклюзивними процесами на ринку освітніх послуг як основа соціально-економічного розвитку. *Агросвіт*. 2024. №11, С. 74-82. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.11.74>
4. Павлова О., Павлов К., Бортнік А., Волошин А., Мельник О. Методичні підходи до оцінки проєктів у підприємництві, логістиці та торгівлі. *Успіхи досягнення у науці. Серія «Соціальні та поведінкові науки»*. 2024. № 4. С. 803-817. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4\(4\)-803-817](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4(4)-803-817)
5. Павлова О.М., Павлов К.В. Торговельно-економічна політика Гетьмана Богдана Хмельницького. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2020. № 3 (23), С. 7-14. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-03-7-14>
6. Проєкт «Збільшення кадрового потенціалу логістичного бізнесу» відкриває нові можливості для працевлаштування та кар'єрного зростання в Україні. URL: <https://eba.com.ua/proyekt-zbilshennya-kadrovogo-potentsialu-logistichnogo-biznesu-vidkryvaye-novi-mozhlyvosti-dlya-pratsevlashtuvannya-ta-kar-yernogo-zrostannya-v-ukrayini/>
7. Самойленко Б. В., Павлов К. В., Павлова О. М., Сергійчук О. М. Аналіз розвитку ринку логістичних послуг України в умовах євроінтеграційних процесів. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки"*. 2024. №6. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-9997>
8. Стрішенець М.М., Павлова О.М., Павлов К.В. Суспільно-економічні погляди Г. С. Сковороди. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2020. Вип. 1(21), С. 22-31. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-22-31>
9. Стрішенець М.М., Павлова О.М., Павлов К.В. Економічні погляди та економічна політика гетьмана І. С. Мазепи. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 2021. Вип. 2(26), С. 6-15. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-02-6-15>

10. Логістична складова повоєнного відновлення: підходи та пошук ресурсів. Ukrinform. — актуальні новини України та світу. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3700927-logiczna-skladova-povoennogo-vidnovlenna-pidhodi-ta-posuk-resursiv.html>

11. Siryk Z., Hrafska O., Pavlov K., Samoilenko B., Chornyi R. Sustainable development trends in the Ukrainian logistics market. *E3S Web Conf.*, 2024. Is. 567 01024. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202456701024>

References

1. Galuzhevi trendy. Stan lohistychnoi haluzi v Ukraini: trendy ta osoblyvosti [Industry trends. State of the logistics industry in Ukraine: trends and features]. Kyivstar Hub. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/galuzhevi-trendi-stan-logistichnoyi-galuzi-v-ukrayini-trendi-ta-osoblivosti>

2. Pavlov, K.V., Pavlova, O.M., Bortnik, A.V., Hupalo, V.V. (2023) Osoblyvosti rozvytku mizhnarodnykh lohistychnykh system za umov hlobalizatsii [Features of international logistics systems development under globalization conditions]. *Vseukrainskyi naukovyi zhurnal "Aktualni problemy innovatsynoi ekonomiky ta prava"* — *Ukrainian Scientific Journal "Current Issues of Innovative Economy and Law"*, No. 1–2, pp. 29–35. URL: http://apie.org.ua/wp-content/uploads/2023/07/apie_2023_r01_a05.pdf

3. Pavlov, K.V., Pavlova, O.M., Suryak, A.V., Sadovska, M.L., Ustymovych, R.A. (2024) Upravlinnia inkliuzyvnymy protsesamy na rynku osvitykh poslug yak osnova sotsialno-ekonomichnoho rozvytku [Management of inclusive processes in the educational services market as the foundation of socio-economic development]. *Ahrosvit — Agricultural World*, No. 11, pp. 74–82. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.11.74>

4. Pavlova, O., Pavlov, K., Bortnik, A., Voloshyn, A., Melnyk, O. (2024) Metodichni pidkhody do otsinky proektiv u pidpriemnytstvi, lohystytsi ta torhivli [Methodical approaches to project evaluation in entrepreneurship, logistics, and trade]. *Uspekhy dosiahnennia u nautsi. Seriya "Sotsialni ta povedinkovi nauky"* — *Achievements in Science. Series "Social and Behavioral Sciences"*, No. 4, pp. 803–817. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4\(4\)-803-817](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-4(4)-803-817)

5. Pavlova, O.M., Pavlov, K.V. (2020) Torhovelno-ekonomichna polityka Het'mana Bohdana Khmel'nyts'koho [Trade and economic policy of Hetman Bohdan Khmelnytsky]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky* — *Economic Journal of Volyn National University named after Lesya Ukrainka*, No. 3 (23), pp. 7–14. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-03-7-14>

6. The project "Increasing the personnel potential of the logistics business" opens new opportunities for employment and career growth in Ukraine. URL: <https://eba.com.ua/proyekt-zbilshennya-kadrovogo-potentsialu-logistychnogo-biznesu-vidkryvaye-novi-mozhlyvosti-dlya-pratsevlashtuvannya-ta-kar-yernogo-zrostantnya-v-ukrayini/>

7. Samoylenko, B.V., Pavlov, K.V., Pavlova, O.M., Serhiychuk, O.M. (2024) Analiz rozvytku rynku lohistychnykh poslug Ukrainy v umovakh yevrointegratsiinykh protsesiv [Analysis of the development of the logistics services market in Ukraine under the conditions of European integration processes]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Inernaika". Seriya: "Ekonomichni nauky"* — *International Scientific Journal "Inernaika". Series: "Economic Sciences"*, No. 6. DOI: <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-6-9997>

8. Strishenets, M.M., Pavlova, O.M., Pavlov, K.V. (2020) Sotsial'no-ekonomichni pohlyady H.S. Skovorody [Socio-economic views of H.S. Skovoroda]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky — Economic Journal of Volyn National University named after Lesya Ukrainka*, No. 1 (21), pp. 22–31. DOI: <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-22-31>
9. Strishenets, M.M., Pavlova, O.M., Pavlov, K.V. (2021) Ekonomichni pohlyady ta ekonomichna polityka het'mana I.S. Mazepy [Economic views and economic policy of Hetman I.S. Mazepa]. *Ekonomichnyi chasopys Volynskoho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky — Economic Journal of Volyn National University named after Lesya Ukrainka*, No. 2 (26), pp. 6–15. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-02-6-15>
10. Lohistychna skladova povoyennogo vidnovlennia: pidhody ta poshuk resursiv [Logistics component of post-war recovery: approaches and resource search]. Ukrinform — Ukrainian News Agency. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-vidbudova/3700927-logisticna-skladova-povoennogo-vidnovlenna-pidhodi-ta-posuk-resursiv.html>
11. Siryk, Z., Hrafska, O., Pavlov, K., Samoilenko, B., Chornyi, R. (2024) Sustainable development trends in the Ukrainian logistics market. *E3S Web Conf.*, Issue 567 01024. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202456701024>